

Môj rozhovor s Karkulkou.

Dnes 4.8.2013 o minciach Slovenského štátu 1939-45 so zberateľom s nickom Taťka.

Ahoj, keď sa povie Taťka, predstavím si mincu Chatam Sofer a mince Slovenského štátu. Chatama teraz necháme na pokoji. Dnes sa budeme venovať minciam Slovenského štátu 1939-45. Prosím ťa, čo by si o minciach z tohto obdobia mohol napísať všeobecne na úvod ?

Ahoj Leo. V prvom rade chcem poďakovať za dôveru, ktorú do mňa vkladáš v spojitosti s numizmatikou a konkrétne s mincami Slovenského štátu. Sám tieto mince nezberám až taký dlhý čas, aby som bol vychytený odborníkom, no ja patríam medzi ľudí, ktorý sa snažia o minciach ktoré zbierajú aj niečo vedieť. Samozrejme skúsenosti na 95% vznikajú osobným kontaktom s mincami či už špičkovej kvality, alebo poznačenými obehom, časom, zásahom zberateľov.

Myslím že samotné zbieranie mincí je v prípade tohto časového obdobia 1939-1945 (nazveme ho SLST) presne ohraničený okruh, čo je v určitom prípade výhoda, no na druhej strane to dosť zberateľov po skompletovaní zbierky dovedie k myšlienke čo ďalej. Ku zbieraniu patrí podľa mňa aj niečo viac a toto „viac“ sa ja snažím . . . nie snažím, to je zlé slovo . . . moja zvedavosť mi nedovolí . . . nehľadať súvislosti prečo je ktorá minca vzácna, keď bola vyrobená v miliónovom náklade a iná menej pri malom náklade, prečo je niekde krížik obyčajný, niekde dvojité, a niekde žiadny, prečo sa nevyrazili niektoré nominály a prečo sa niektoré vyrobili z iných kovov dokonca v tom istom roku . . . prečo? . . . A tu sa stáva toto časové obdobie a tieto naše mince zaujímavými, atraktívnymi,

špecifickými. Zbierka mincí SLST je pre tento aspekt veľmi zaujímavá.

K minciam SLST patrí aj špecifická doba, v ktorej sa vyrobili a kolovali v peňaženkách obyčajných ľudí na našom malom Slovensku. Všetci určite vieme z dejepisu, alebo z rozprávania našich starých rodičov čo sa dialo v tomto období avšak vzhľadom na viacnásobné „prehodnocovanie“ dejín existuje viacero „práv“ o tom ako to naozaj bolo. Pre nás je podstatné, že sme existovali v strede Európy v tom najťažšom období minulého storočia a dokázali prežiť, pričom v oblasti peňažnej sme doslova rozkvitli. V období, keď okolité štáty míňali všetky farebné kovy na to najpodstatnejšie vo vojne, my sme razili materialovo vzácne mince, čo malo neskôr vplyv na ich samotnú existenciu.

Napíš prosím ťa pár riadkov o 5h 1942, 20h 1942 CuZn, 50h 1940 a 1k 1944. Mám na mysli zvláštnosti, uskladnenie, koróziu a podobne.

Jasne, máš na mysli „vzácne kúsky“ . . . ako sa na ne pozeráť, ako ich zohnať a nestratiť.

5 haliernik je najmenšia a najkomplikovanejšia minca tohto obdobia vzhľadom na jej materialové prevedenie. To rýchlo zistí každý, kto si zaumieni ju získať do zbierky. Existuje dostatok mincí, ktoré absolvovali len minimálnu cestu obehom, no napriek tomu sú v žalostnom stave vďaka nepriaznivému vplyvu času. Zn . . . materiál z ktorého je minca vyrobená nepatrí, medzi vyššie spomínané vzácne materiály a nás môže len tešiť, že je z neho vyrobený len jeden nominál. Vzhľadom na tento, pre výrobu mincí nevhodný materiál, sa po 70 ročnom vplyve zubu času na trhu vyskytujú väčšinou mince postihnuté chorobami zinku, alebo vyčistené, s dodatočnými reliéfmi po korózii. Bezchybné

UNC mince sa samozrejme tiež dajú kúpiť ale ceny sú v tomto prípade nekompromisné. Uskladnenie je veľká zodpovednosť, odporúčam zachovať skladovací systém predajcu . . . ak sa mu to darilo.

20 halierov 1942 je podľa viacerých zdrojov najvzácnejšia minca tohto obdobia, aj keď existujú aj iné názory aj na našom fóre. K minci nie je priradená informácia o počte vyrobených kusov. Samotný tento fakt z nej robí niečo vzácné, tajomné, špecifické. Keď si pozrieme rok 1942, ľahko prideme na to, že sa proste razba neuskutočnila v pôvodnom zámere, ale mince boli razené z lacnejšieho materiálu Al. Stav v UNC v pôvodnej záchovalosti, bez chemickej očisty už atakujú trojciferné hodnoty našej dnešnej meny. Uskladnenie nie je nijak náročné.

50 halierov 1940 patrí tiež do skupiny s neznámym počtom vyrazených kusov, no jeho materialové prevedenie je o dosť kvalitnejšie čo z nej robí prakticky nesmrteľnú mincu v rukách zberateľa, avšak zberateľ musí vyvinúť nadmerné úsilie, aby do zbierky získal mincu v dobrej kvalite, keďže kolobeh týchto mincí bol asi značný. Čo je špecifické na 50h tejto doby je, že niektoré mince v dobrej kvalite vyzerajú ako by prešli rukami milióna ľudí a všetci ich držali len za to jediné miesto. Na jednom mieste ako keby bola hrana ošúchaná od prstov. Toto samozrejme asi nie je možné dosiahnuť obehom a pripisujem to chybe materiálu, alebo chybe pri výrobe.

Z rovnakého materiálu je vyrobená aj koruna 1944. Minca v tomto najbežnejšom nominály bola razená každý rok okrem roku 1943 v miliónových nákladoch, no rok 1944 len niečo okolo 880 000 kusov a to je dôvod, prečo patrí medzi vzácné ročníky.

Aké konkrétne katalógové ceny by mali mať tieto mince vo Valovičovom katalógu, keby ho vydával v roku 2013 ? Teda ako by sa

zmenili od roku 2011 ? Mám na mysli 5h 1942, 20h 1942 CuZn, 50h 1940 a 1k 1944.

Písať o cenách mincí je nevďačná úloha v dnešnej internetovej dobe. Ceny sa líšia v desiatkach percent podľa momentálnej ponuky a dopytu a vyjadriť svoj názor vždy znamená zožať známky nevôle od iných ľudí, ktorí videli tú ktorú mincu omnoho lacnejšiu a inú drahšiu. V katalógu by sa mali objaviť ceny dosiahnuté na serióznych aukciách, kde sa predpokladá dostatočný počet potenciálnych záujemcov a minimalizuje sa ovplyvňovanie ceny. Keďže ja momentálne sledujem ceny a predajcov na internete v nádeji na dobrú kúpu v špičkovej záchovalosti, do mojej osobnej zbierky, dovoľm si skromný súkromný odhad cien z tohto prostredia.

5 halier v UNC by som ohodnotil na 70€

20 halier 1942 CuZn UNC na 80€

50 halier 1940 som dávnejšie nevidel, takže je to ťažšie odhadnúť . . .

1 koruna v peknom stave sa predala aj tu na našom serveri nedávno, či bola UNC si nedovoľujem tvrdiť ale dosiahla cenu 51€, takže ak napíšem 55€ budem blízko reality.

Ceny na burzách za kvalitné mince sa väčšinou pohybujú nad katalógové ceny, ale samozrejme je vždy priestor na dohodu.

Ja by som ten 50 halier 1940 odhadol na 70 €.

Ceny mincí doplním do blogu namiesto už neaktuálnych katalógových cien z roku 2011.

Napiš prosím tá pár riadkov o strieborných minciach tohto obdobia ...

Strieborné mince . . . v tomto sme boli v časoch vojny veľmi špecifickí. Raziť strieborné mince do obehu bol veľmi neštandardný krok. Neodpustím si poznámku, že národnári v tých časoch sa aj snažili pre národ niečo urobiť, nie

len hovoriť. Dostupné pramene hovoria o tom, ako predvídajú predstavitelia nášho finančného sektora nenápadne rozdali naše štátne hmotné rezervy medzi pospolitý ľud v nádeji, že ostanú na Slovensku a neodvezú si ho porazení, alebo víťazi, tak ako to vo vojnách býva. Z tohto dôvodu sa v roku 1944 razila vo veľkom počte 50 koruna 1944 Ag a aj 10 koruna Ag s ročníkom 1941. Striebro sa proste roztrúsilo po celom Slovensku a ľuďom ostali namiesto bezcenných papierikov (bankoviek) hodnotné strieborné mince. A ešte jedna pikoška trochu pomimo, ktorú som si čítal pred hodinkou v knihe o Kremnickej mincovni a keďže som zo Žiliny, som v nadväznosti na túto príhodu na svojich starých otcov náležite hrdý . . . pred koncom vojny chceli nemci z Kremnice ukradnúť raziace stroje a materiál na výrobu mincí čo tam ostal a chceli to previezť do Nemecka, naložili všetko na vlak, ktorý sa však v Žiline záhadne stratil, a neskôr vrátil do Kremnice . . .

Ak by som mal niečo konkrétne spomenúť, tak osobne sa mi páči ako na nás numizmatikov mysleli pri razení variant týchto strieborných mincí. Ceny sú viac-menej stabilné, kvalitu treba však hľadať. Opäť odporúčam osobný nákup a kúpu nečistených mincí.

Vyššie si písal, že materiál z ktorých sú mince vyrobené mal vplyv na ich samotnú existenciu. Čo si mal na mysli ?

V roku 1943 bol akútny nedostatok mosadze a bronzu a preto sa roztavilo všetko, čo bolo po ruke. Mince CuZn, CuNi boli vo veľkom množstve roztavené a dvojkoruna, ktorá mala v tom období vyjsť do obehu sa ani nevyrazila.

Aj ty aj ja sme už dali dohromady viacero sád mincí Slovenského štátu 1939-45.

Je táto sada podľa teba to "pravé orechové" pre slovenského zberateľa mincí ?

Zas toľko veľa som sád nezobieral, aj keď musím povedať, že jednotlivých mincí mi prešlo rukami relatívne dosť . . . relatívne vzhľadom na dobu, ktorú sa tomuto okruhu venujem. Sú isto zberatelia, ktorí by sa len pousmiali, keby som sa týmto počtom chcel chváliť. Je dosť jednoduché a lákavé dať dohromady potrebný obnos peňazí, prípadne predať jednu vzácnejšiu mincu a kúpiť si sadu SLST v kazete a tešiť sa z dobrého nákupu, z pekných mincí, avšak tento spôsob nie je to pravé orechové.

Človek má sadu doma odloží ju medzi ostatné mince a po čase je už len inventárne číslo. Odporúčam mince zbierať a nie „kupovať“. Možno to niekomu pripadá ako fráza, ale z vlastnej skúsenosti viem, že je to omnoho krajšie, zaujímavejšie, vzrušujúcejšie a k minciam si človek vytvorí vzťah. Mincu najskôr dlho obzerá, hľadá, váha, rozmýšľa, potom sa odrazu objaví ta pravá a musí čakať do konca aukcie trpnúť, či ho niekto nepredbehne a či naozaj vyzerá tak ako na fotke a možno lepšie . . . hovorím stále o minci

Aká je podľa teba trhová cena tejto sady ?

To sa nedá jednoznačne povedať, stav mincí je najdôležitejší faktor a keď si zrátame katalógovú, alebo trhovú cenu jednotlivých mincí v kvalitnom stave, je to od 400€ vyššie. Pred časom sa mi dostala do rúk na posúdenie sada mincí ktorá sa vydražila myslím okolo 330€ a vyzerala ako z výroby. Mince jedna ako druhá bez korózie, bez patiny, no naozaj pekné mince a predsa nik viac neprihodil. Po prehliadke s lupou som vedel, prečo vyzerajú ako nové, a začal tušiť prečo si sada nezískala dostatočnú dôveru kupujúcich. Myslím, že skúsení zberatelia radi zaplatia za kvalitné mince a najspoľahlivejší spôsob ako sa „nepomýliť“ je kúpiť mincu, na ktorej je poznať jej vek.

Áno, naposledy som zložil sadu za 420 € a predtým za 450 €.

Aký katalóg alebo literatúru používaš?

Ja používam Novotného a keď som pri PC spolieham sa na môj blog, kde som sa snažil zhromaždiť maximálne množstvo informácií dostupných na webe.

Používam viac Valoviča ako Novotného a občas aj klasikov, napr. Polívku, alebo Biľaka. Tvoj blog tiež čítam.

Odporúčaš mladým zberateľom zbierať mince Slovenského štátu 1939-45 ?

Odporúčam a viem, že mnohí aj zbierajú tieto mince, pravidelne sa venujem odpovediam na otázky ohľadom mincí SLST cez odkazovač a vďaka tejto téme mám aj zopár dobrých kamarátov.

**Čo by si dodal na záver rozhovoru ...
napríklad o Burze mincí ... alebo čokoľvek iné ...**

Som rád, že som sa mohol podeliť o svoje názory a postrehy k minciam SLST a svojou troškou prispel k ich zviditeľneniu. Prečítal som si predchádzajúce rozhovory a už teraz sa teším na tie ďalšie, tu na „našom“ serveri BM. Burza mincí je môj zdroj informácií a miesto, kde chodím relaxovať, kde som získal kopec dobrých priateľov. Som rád, že sa tu objavila táto rubrika a držím ti Leo palce aby si mal veľa takýchto dobrých nápadov.

Ďakujem ti za rozhovor a želám všetko dobré.